

ÉLET ÉS KULTURA

SZINHÁZ

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA. Klasszikus drámáink előadásán úgy vagyunk jelen, mint az ókori görög az ünnepi játékokon. A színpadi cselckemény és mese már nem új számunkra, csak a költő szavát várjuk és az előadók művészetét élvezzük. Az *ember tragédiája* a legismertebb magyar színpadi mű. Sorait sokszor átelmékedtük, képei bennünk élnek, alakjai mint típusok közöttünk járnak. Ilyen darabot választani bemutatkozásra, már maga is elismerést érdemel. Próbára teszi a rendezőt, ad munkát bőven a színpadi tervezőnek és sorba bemutatja a színészeket.

Both Béla rendezésében a Tragédia újjászületett. Az új szegedi előadás nem volt kópiaja egyik ismert rendezésnek sem. A szegedi színház színpadán nem nőhetett monumentálissá a darab, de a keretet nem is éreztük szűknek egy *intimebb* Tragédia számára. A lépcsőkkel és terraszokkal tagozott színpad is ezt az utat jelölte a rendezés számára.

Ez a színpadi megoldás be is vált minden jelenetben, csak a római szín csoportjait vágta el egymástól és a londoni képet tette néptelenné, kisorszúvá. Az egyiptomi, az athéni, a prágai és a párisi színeket éreztük a rendezés legszebb eredményének. A falanszter és az eszkimó jelenetek hatását megbénította a szöveg megcsonkítása.

A dráma hangulati töretlenségének megőrzésében hűséges társa volt a rendezőnek a díszlettervező. Az egyszerű eszközökkel dolgozó *Sándor Lajos* színpadi képeit sokáig nem fogjuk elfelejteni. Semmi feleslegesét nem helyezett a színpadra, de beszédes jelképei mindig a lényegre hívták fel a figyelmet. Mintha Shakespeare színpadának jelző-

táblái alakultak volna át színes vázlatokká.

Ebben a keretben léptek fel a szereplők.

Ladányi Ferenc kedvvel mélyedt el szerepében és sokat megmutatott abból a gazdagságból, amit a költő beléhelyezett. Mintha nem is először játszotta volna Ádámot, színről-színre újult ő is, nemcsak a sokrétű szerep. Már az elmúlt évadban bebizonyította, hogy abból a művészfajtából való, akire az előadás sikerét lehet építeni.

Petúr Ilka mértéktartó játékkal mutatkozott be az örök asszony szerepében. Hangja hol férfiasan zengő, hol elhalkul s ilyenkor a nézőtér közepén már érthetetlenül válik. A két végtel között meg kell találnia az átmenetet.

*Bánky Róbert*nek jutott a leghálásabb szerep. A sokféle Lucifer-típusból talán az irónia áll legközelebb Bánky alakításához. De ez az irónia olykor fenség nélkül jelentkezett Luciferében és már-már kispolgári kedélyességbe csapott át. Nem éreztük, hogy a dráma gyilkos ígeit *emberen túli lény* mondja. És nem éreztük az embert kezében tartó luciferi hatalom állandó jelenlétét sem. Szövegének elmondása után néha maga a démon is megpihent és nézőnek állt be a színpadi csoportba.

A kisebb szerepek simán illeszkedtek bele a Tragédia egészébe, de szeretnénk volna, ha az átvonuló arcokban a néhány mondatos megszólalásokban is többször jelentkezett volna a mű nagysága. Így színtelenül hangzott el Péter apostol beszéde, és nem ragadott meg a pátriarka, a falanszteri tudós és az eszkimó jelenete. Kisebb szerepükben is kiemelkedtek *Gakos Gyula* (demagóg), *Kertész Irén* (Hindia), *Sorr Jenő* (Rudolf császár). **SPEKTATOR.**

ZENE

ÚJVIDÉKEN augusztusban egyházzenei ünnepségek voltak. Az újvidéki főtemplom Cecilia Énekkarának jubileuma alkalmából a Katolikus Kántorszövetség Újvidéken rendezte meg rendezési közgyűlését, melyen a Délvidék előkelő társadalmának élén Grósz József dr. érsek is megjelent. A közgyűlést Beresztóczy Miklós pápai kamarás min. tanácsos ünnepi beszédben nyitotta meg. Méltatta többek között az újvidéki Cecilia Énekkarnak és karnagyának, Léh Jakab egyházzenei igaz-

gatónak érdemeit, egyházművészeti munkásságának jelentőségét. Léh Jakab, akit a jubiláló énekkarnak az újvidéki Levante Otthon nagytermében rendezett ünnepi hangversenyén is lelkesen ünnepelt az egybegyűlt előkelő közönség, alapos zenei tudással, az egyházi zene komoly átélésével vezényelte az egyházi muzsika klasszikusainak legszebb kórusműveit. Ez alkalommal sikerrel lépett fel még az újvidéki lényiskola és a kalocsai apácák énekkara Mária Bertilla és Mária Maris-